



FRESKO-DESTRÁK.

A HÁZALÓ ZSIDÓ.

I.



zeretet s tiszteletreméltó hölgyvilág!
Ha fényes neveket csupán, miknek sü-
került fölvinni magukat a parányiság'
szők, mindennapias köréből, szeren-
csésítnének nagyságtok üdvözítő ke-
gyeikkel: úgy ajkimon halna el szavam,
kiesnék kezemből a toll, vagy legfő-
lebb saját sirkövemre, s csak ez em-
lékiratot készítném: „született s meg-
halt.“ Ámde a teremtés' remekeiben—
s ki ne tisztelné illyekül nagyságtokat?
—nem egyszer üdvözlém már én a
részvétet, mit mennyei testvére, az
édes reménynyel édeni boldogság' pa-
zarlása után kárpótlásul nyújtott Isten

a halandónak; nem egyszer látám nefelejcsszemekben — mik holdog-
ságra s boldogítani teremtettek — ez indulatok' legnemesbiké' drága
gyöngyeit ragyogni!

Igy ismerve, így tisztelve azon nemet, mellynek fogékony keb-
be olly sok magasztos érzetre fündobog; mellynek kegyelme utáni

vágy annyi bünt fojtott már el csirájában, mennyi szellemi nagyságnak, erény s dicsőségnek veté meg szerencsés alapját: ép oly igénytelen teremést bátorodom s kísérték meg rajzolni, mint homályfödte a toll, melly lételt adott e néhány sornak, mint kevésbé, vagy nem olvasott a név, melly alul nagyságtok előtt tiszteletteljesen meghajlik. Vajha borut ne sohajtsanak biborajkak a Honderűre!

Hagyjuk a város' büszke falait; a selymekerevetek' ruganyairól ringassuk át magunkat a természet' örökzöldjébe! hisz az örökös zaj, legyen bár ezer változatban kínálkozó legfűlségesb élvezetek' harmóniája, úgy betölti, hogy ne mondjam, eltompítja a lélek' kíváncsi, fogékonyságát, mikép egy kis csere, történnék bár kényelmünk' rovasára, szinte villanykép s jótékonyan hat idegrendszerünkre!

Ki hát a szabadba! hol hímes virág' tarka özőne ömlik el a zöld szőnyegen, mellynek széleit bibor színben szegélyzi a nap, hol édes nagyságtok' édes testvérei' fejledező kebleikről szemérempirral csókolja föl a korány a harmat' gyöngyeit. Ki igenis, vagy — bocsnat ez ámitásért, hisz éltünk ugyis csalódás — tömkeleg, míg szílválasztottunk nem adja kezünkbe Ariadne' fonalát — le inkább a foneketlen sáron ingó alföld' egyik zsupfódte viskókból férczelt falujába, s ezuttal csak á la vágatva haladók, a csalóka képzet' tündérszárnyain.

Egy gyermek lépeget a kerítés melletti nyomadékon, félkézzel nádkorcza csimbajkozva; hajszíne sötétben biztos kalauz lenne, arczán ezen szín' gyöngébb világát sárgabarnás pettyek árnyékozzák; fővegét időviszály fénymázolta, s ha köztudomás nem segítne rajtuk, vegytani kísérletek sem elemozhethnék föl, hogy a bizony csak bárányszőr; nadrága, mit apja menyekzői díszruhának fordítottat meg, zöld bársony lehetett, s egyik lábát félszárig, másikat bokáig fűdözé, de ez arasznyira felhasítva volt; nyakáról madzag lóg, s ennek mellközépig örö végén síp és fabicska csüng; lábfeje szárazság miatt repedezett föld' mintáját ábrázolja; vállán fél hónalja alatt keresztül göngyölt lepedőt czipel, karján kosár, mellynek szélén galand, olcsóbbszerű szalagok függenek, benne néhány iskatula gyűrű s gyufa. Im itt egy szegény gyűrűs zsidógyermek.

Neki nincs hona! a hajdan Isten' választott népe most szorult szédelg a föld' területén, nemzeti egyenlenség s meghasonlás' átká alatt nyögve; az előítélet elzárt előle minden utat, melly magash ki képeztetés után tisztességes kenyérhez juttatná és csak a házalás

arczpirító küzdterére számüzé: azonban itt is utóléri őt a gúny, méltatlanság s üldözés.

Ő mosolyogva lépeget; mert a nyomadék' végén néhány siheder, köztük a szironynyal kivarrt s fekete gallérú irhabundás hetyke birófi egymásra kacsintva, szembevágott kalap, gúny- vagy kármosolylyal várják a világ' nyomoru fiát; s nem tudni miért vonaglik mosoly fanyar ajkain az üldözés' gyermekének. Tán félelmét hazudtolja az indulat' e nem őszinte tolmácsa s színeli, mikép csupán gyermekies kötekedést gondol a puszták' szilaj fiaitól eredhetni, vagy gúnyzápor ellen vértetzi magát a sorsátok fásította közönyösség' jégmosolyával.

Most sípjába fúdogál s egy pár percz alatt a nyomadékhoz szegelt dombocskán—piacson—csoport nép sereglik. Im a síp, bár nem mérkőzhetik Raupach' varázsfuvolájával, mégis megtevő hatását, éretlen tömeg szájátva körzi azt, s vakon enged hangjának, melly *variatio de thema: adjatok pénzt!*

Nem rezgenek-e hasonló hangok naponta fülcinkbe? Itt egy uracs hajlong a személyesített kellem előtt; s e kellemet bájteli termet, lelki nagyság olly ellenállhatlanul édes vonzóvá ígérk, bársony kacsója' puha selymébe egész odaadással sülyed a pelyhes ajk, s mézes nyelve örök hűséget esküszik. Ő fölüllemelkedett — így beszél szája — az anyagiság' rabemberein s tisztult lelke az erény' valódi főnségének oltároz az angyalban, kinek birhatása nélkül nincs üdv, még mennyben sem számára. Ő tettel előzendi meg a biborajak' ohajtásit, ellesi a csillagszem' pillanatát s egész lényét szívbalványa' édes rajzául szenteli. Pedig e szép szavak finom hangvariatio a szülőkhez *de thema: adjatok pénzt!*

Amott némelly politicus arszlán fönnendörgi: jertek énhozzám, kik kényuraitok' zsarnok rabigájában görnyedtek, és én megtöröm lánczaitokat; jertek hozzám, kik a nyomor' száraz kenyeren könyhullatással rágódtok, s én téjjel-mézzel folyó Kanaánba vezetlek titeket; jertek hozzám, kiknek jogaitokat negédes büszkeséggel bitorolják a hatalmaskodók s én leczkét tartok nektek, majd nekiek is ám, a természet' örök törvénykönyvéből. És e morgadalmas szavak erős hangvariatio *de thema: adjatok pénzt!* Vagy ugy! majd feledém is beszélyünk' hőst!

VARGA SOMA.

(Vége következik.)

